

หลักสูตร การประดิษฐ์บายศรีสู่ขวัญ จำนวน 10 ชั่วโมง

รหัสหลักสูตร 119

กลุ่มอาชีพความคิดสร้างสรรค์
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศรีสำโรง

ความเป็นมา

"บายศรี" นั้นสันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลมาจาก ลัทธิพราหมณ์ ซึ่งเข้ามา ทางเขมร ทั้งนี้เพราะคำว่า "บาย" ภาษาเขมร แปลว่า ข้าวสุก ภาษาถิ่นอีสาน แปลว่า จับต้อง สัมผัส ส่วนคำว่า "ศรี" มาจากภาษาสันสกฤต ตรงกับ ภาษาบาลีว่า "สิริ" แปลว่า มิ่งขวัญ ดังนั้นคำว่า "บายศรี" หน้าจะ แปลได้ว่า ข้าวขวัญ หรือ สิ่งที่น่าสัมผัส กับความดีงาม "บายศรี" ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน แปลว่า ข้าวอันเป็นสิริ, ขวัญข้าว หรือ ภาษาที่จัดตกแต่งให้สวยงามเป็นพิเศษ ด้วยใบตอง และดอกไม้สด เพื่อเป็นสำหรับใส่อาหารคาวหวานในพิธีสังเวชบูชา และพิธีทำขวัญต่าง ๆ สมัยโบราณ มีการเรียกพิธี สู่ขวัญว่า "บาศรี" ทั้งนี้สืบเนื่อง มาจากเป็นพิธี สำหรับบุคคล ชั้นเจ้านาย เพราะคำว่า "บา" เป็น ภาษาโบราณ อีสานใช้เป็น คำนำหน้า เรียกเจ้านาย เช่น บาท้าว บาบ่าว บาคราญ เป็นต้น ส่วนคำว่า "ศรี" หมายถึง ผู้หญิงและ สิ่งที่เป็นสิริมงคล "บาศรี" จึงหมายถึง การทำพิธีที่ เป็นสิริมงคล แต่ปัจจุบันนี้ คำว่า บาศรี ไม่ค่อยนิยมเรียก กันแล้ว มักนิยมเรียกว่า "บายศรี" บายศรีจะเรียก เป็นองค์ มีหลายประเภท เช่น บายศรีปากชาม บายศรีเทพ บายศรีพรหม เป็นต้น ส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นบายศรีมีความหมายในทางดี เช่น กรวยข้าว หมายถึงความอุดมสมบูรณ์ ใบชัยพฤกษ์

หลักการของหลักสูตร

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ก็มีหลักการดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น ด้านหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ด้านการจัดการและบริการ โดยเน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิประเทศและทำเลที่ตั้ง ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของประชาชน และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่
2. มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเท่าเทียมกัน สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง และเป็นบุคคลที่มีวินัยเปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม
3. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย
4. เน้นการปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพให้เกิดรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้มีทักษะ เกี่ยวกับการประดิษฐ์บายศรีสู่ขวัญ
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

จำนวน 10 ชั่วโมง

-ทฤษฎี จำนวน 1 ชั่วโมง

-ปฏิบัติ จำนวน 9 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ความรู้เบื้องต้นเรื่อง การประดิษฐ์บายศรีสู่ขวัญ	1. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของอาชีพการประดิษฐ์บายศรีสู่ขวัญ	1. ความรู้เรื่องวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาทำบายศรีสู่ขวัญ	วิทยากรให้ความรู้เรื่องการประดิษฐ์บายศรีสู่ขวัญ วัสดุ อุปกรณ์วิธีการทำการดูแลรักษาอุปกรณ์ เลือกวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมและการประยุกต์ใช้อุปกรณ์ที่มีวัสดุอุปกรณ์ 1. ไบตอง 2. ขาม หรือ ชัน 3. ลวดเย็บกระดาษ กรรไกรและริบบิ้น 4. น้ำมันมะกอก 5. ไม้ปลายแหลม 6. ดอกไม้(ดอกพุท ดอกดาวเรือง ดอกบานไม่รู้โรย 7. สารส้ม	20 นาที	-
2. การประดิษฐ์บายศรีสู่ขวัญ	1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสามารถการประดิษฐ์บายศรีสู่ขวัญได้	1. ขั้นตอนและวิธีการประดิษฐ์บายศรีสู่ขวัญ	การประดิษฐ์บายศรีสู่ขวัญ <u>ขั้นตอนการเตรียมการ</u> 1. นำไบตองที่ฉีกไว้มาพันเป็นนึ่งนาง พันไปพร้อมกับดอกพุท ทำไปที่ละตัวจนได้ตามจำนวนที่ต้องการ 2. นำไบตองไปแช่น้ำสารส้มและน้ำมันมะกอก ทิ้งไว้ประมาณ 5 –10 นาที 3. ไบตองนึ่งนาง ทำ 4 แพ ๆ ละ 9 นึ่ง รวมจำนวน 36 ชิ้น 4. ไบตองทำเป็นกรวย จำนวน 3 ชิ้น สำหรับซ้อนให้กรวยตั้งได้	20 นาที	9 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
			5. ใบตองผ้านุ่ง ฉีกกว้าง 2 –3 นิ้ว <u>ขั้นตอนการทำ</u> 1. นำใบตองที่ฉีกไว้มาพันเป็นนึ่งนาง พันไปพร้อมกับดอกพุด ทำไปทีละตัวจนได้ตามจำนวนที่ต้องการ 2. นำนึ่งนางมาประกอบ (นุ่งผ้า) ใช้นึ่งนางมานุ่งผ้าทีละ 1 ตัว โดยใช้ใบตองที่ฉีกไว้มาพับเข้าหากันให้เป็นรูปนม นุ่งทีละตัวจนครบ 9 ตัว 3. นำริบบิ้นมาพับเป็นยอดของนึ่งนาง 4. นำนึ่งนางที่พันไว้มาประกอบกัน 5. เมื่อทำนึ่งนางเสร็จแล้ว ก็ประกอบเป็นบายศรีปากชาม 6. ประกอบบายศรีปากชามจนเสร็จแล้ว		
3. สรุปผลการอบรม /ประเมิน ความพึงพอใจของผู้เข้ารับ การอบรม	1. สรุปผลการอบรม 2. แบบประเมิน ความพึงพอใจ	-เพื่อประเมินผล การอบรม และเพื่อการแก้ไข พัฒนาให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป	1. สรุปแนวคิดของผู้เข้ารับการอบรม/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ จัดกลุ่มอาชีพครั้งต่อไป 2. ผู้เข้ารับการอบรมตอบแบบประเมิน ความพึงพอใจ	20 นาที	-
				1 ชั่วโมง	9 ชั่วโมง

วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้

1. เรียนรู้จากการบรรยาย และการศึกษาจากยูทูปประกอบการบรรยาย
2. การสาธิตและ ลงมือฝึกปฏิบัติ
3. การประเมินผลการฝึกปฏิบัติ
4. การปรับปรุงพัฒนาผลงานโดยวิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
5. การสรุปองค์ความรู้

สื่อการเรียนรู้

1. ตัวอย่างการประดิษฐ์บายศรีสู่ขวัญแบบต่าง ๆ
2. สื่อการเรียนรู้ออนไลน์

การวัดประเมินผล

1. สามารถเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการประดิษฐ์บายศรีสู่ขวัญได้
2. สังเกตจากชิ้นงาน ผลงาน
3. จำนวนเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียน
4. แบบทดสอบออนไลน์

เกณฑ์การจบหลักสูตร

เกณฑ์การจบหลักสูตร ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด และสามารถฝึกปฏิบัติทำชิ้นงาน/ผลงานได้ถูกต้องเรียบร้อยตรงตามหลักสูตร มีผลการประเมินตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากจบหลักสูตร

ใบสำคัญผู้ผ่านการเรียน/การฝึกอบรม (แบบ กศ.ตน. 11)